

Motion till riksdagen 2016/17:1573

av **Jörgen Andersson (M)**

Rörlighet på arbetsmarknaden och incitament till vidareutbildning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre rörlighet på arbetsmarknaden genom ökade möjligheter och incitament till vidareutbildning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svensk ekonomi har det senaste decenniet utvecklats gynnsamt, fler har kommit i sysselsättning och antalet människor i utanförskap har sjunkit. Med hjälp av viktiga reformer har fler fått en första anställning och fler har fått möjligheten att återinträda på arbetsmarknaden trots lång frånvaro från densamma. Samtidigt har Sverige berikats med nya medborgare som har behov av sysselsättning och möjligheter till anställning. Detta är ibland en stor utmaning, särskilt då allt större krav ställs på vår arbetsmarknad, de så kallade ”enkla jobben” blir allt färre. Det är idag inte på samma sätt möjligt att lyfta ut en kompetens för att rakt av ersätta med en annan. Både arbetsgivare och arbetstagare blir allt mer beroende av varandra. Samtidigt är många gånger situationen sådan att medarbetarna har en hög kompetens, men inte alltid rätt kompetens. Till det kommer att svensk arbetsmarknad kan betecknas som trögrörlig.

Detta innebär en rad problem, arbetsgivaren får inte alltid tag i rätt kompetens, arbetstagaren arbetar med fel saker, samtidigt som nyinträde på arbetsmarknaden försvåras. Bättre rörelse uppåt i karriärstegen lämnar plats längre ner i karriärstegen och förenklar för den som ska försöka få sitt första jobb. En vilja att ta nya karriärsteg genom strävan till vidareutbildning och förkovran från arbetstagarens sida ger bättre framtida karriärmöjligheter för denne. Det gynnar också arbetsgivarens möjligheter till kompetensförsörjning och utveckling av dennes verksamhet, till nytta för hela samhället.

Exempelvis är det till gagn för alla då vårdbiträdet får uppmuntran och incitament att utbilda sig till undersköterska, särskilt om det lämnar en plats för någon annan att få sitt

första jobb som vårdbiträde. Vidare om undersköterskan vill utveckla sig själv och läsa till att bli sjuksköterska, sköterskan kanske sedan vill bli specialistsjuksköterska och så vidare. Med rätt incitament för vidareutbildning, nya karriärsteg och förkovran gynnas alla parter, och detta gagnar hela samhället. Från att den med sämre anställbarhet får möjlighet att träda in längre ner på karriärstegen till att den enskilde som redan har ett jobb också får möjlighet att utvecklas, arbetsgivaren kan därigenom också förbättra kompetensförsörjningen som i sin tur är till nytta för hela samhällsutvecklingen.

Det vore önskvärt att incitamenten redan nu vore tillräckligt starka för att detta skulle fungera; det vore då lättare att klara den svåra utmaning vi står inför. Dessvärre är rörligheten på svensk arbetsmarknad för svag. Jag menar därför att man bör titta på alla möjligheter som kan förbättra denna rörlighet. Ett av säkert många steg skulle kunna vara att införa en form av utbildningsfriår, där arbetsgivare och arbetstagare gemensamt tar fram en kompetensutvecklingsplan till nytta för bägge parter. Det finns av detta ett samhällsintresse som skulle kunna motivera en insats och ett incitament från statens sida att jämföra med liknande arbetsmarknadsåtgärder. Den som väljer att kompetensutveckla sig bör därför motiveras genom att hela eller del av lönen kan bibehållas under en viss period. Längden på denna period bör utredas och storleken på ersättning under hela eller del av perioden bör också analyseras. För att motverka eventuella omotiverade kostnader och missbruk skulle kraven kunna vara att utbildning skall godkännas av arbetsgivaren, för att det ska vara denne till gagn. Vidare skulle kravet kunna vara att arbetsgivaren måste nyanställa någon minst under motsvarande period, företrädesvis någon som uppbär arbetslöshetsersättning, någonstans i verksamheten, för att motsvara minskad kostnad för skattekollektivet mot att den som utbildar sig får incitament.

Så skulle, om än inte helt fullt ut, en någorlunda neutral ekonomisk status för gemensam nytta för skattekollektivet kunna uppnås. Kostnaden för detta skulle sannolikt inte överstiga många andra arbetsmarknadsåtgärder, och rätt utformat skulle det möjliggöra en större rörlighet på arbetsmarknaden, dels till nytta för kompetensförsörjning och dels till nytta för den som vill få bättre möjligheter att göra ett inträde på arbetsmarknaden. Samhället skulle i så fall också sannolikt gynnas med större effektivitet och bättre resursutnyttjande. Jag anser att detta bör utredas och ställas i proportion till kostnaden för liknande arbetsmarknadsåtgärder, jämföras med hur effektiv kompetensförsörjning är och fungerar, därtill värdera samhällsnyttan av en sådan reform både i ekonomiska termer och ur ett arbetsmarkandsfunktionellt perspektiv.

Jörgen Andersson (M)